

Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса
Шевченка

Кафедра спортивних ігор та туризму

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з навчальної роботи

Боднар М. Б

“30” серпня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СПОРТИВНІ СПОРУДИ І ОБЛАДНАННЯ

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка

спеціальність 014 Середня освіта (Фізична культура)

освітньо-професійна програма Середня освіта (Фізична культура)

Робоча програма «**Спортивні споруди і обладнання**» для студентів, які навчаються за спеціальністю 014 Середня освіта (Фізична культура). Кременець: **2019. 15 с.**

Розробники:

Голуб Віктор Анатолійович – зав. кафедри спортивних ігор та туризму, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент.

Трифонюк Василь Миколайович – старший викладач кафедри теоретико-методичних основ фізичного виховання.

Робоча програма затверджена на засіданні теоретико-методичних основ фізичного виховання.

Протокол № 1 від 30 серпня 2019 року

Завідувач кафедри _____

Довгань О. М.

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Спортивні споруди і обладнання» є нормативною дисципліною циклу професійної підготовки фахівців за першим бакалаврським рівнем освітньо-професійної програми Середня освіта (Фізична культура).

Навчальна дисципліна «Спортивні споруди і обладнання» є важливою складовою у системі знань майбутніх учителів, викладачів, тренерів, інструкторів. Завтрашні фахівці повинні одержати знання про сучасні спортивні споруди, їх особливості, а також набути навички щодо проектування та будівництва простих споруд. Здобувачі вищої освіти ознайомлюються з історичними аспектами розвитку будівництва спортивних споруд, з критеріями ознак щодо доцільності і раціонального вибору та забудови спортивної споруди, з загальними принципами ефективності експлуатації спортивних споруд щодо їх оснащення за видами спорту, з санітарно-гігієнічними та протипожежними нормами і вимогами щодо спортивних споруд, їх призначенням та улаштуванням, з сучасними спортивно-оздоровчими комплексами та напрямками їх роботи щодо розвитку фізкультури та спорту.

Навчальна дисципліна логічно пов'язана з іншими дисциплінами, які вивчаються здобувачами вищої освіти ЗВО: теорією і методикою фізичної культури, педагогікою, психологією, соціологією та ін. «Спортивні споруди і обладнання» є предметом для вивчення організації і проектування спортивних споруд, їх використання при проведенні спортивно-масових заходів.

Ключові слова: спортивні споруди, спортивне обладнання, проектування, експлуатація спортивних споруд, вимоги до спортивних споруд, спортивно-оздоровчі комплекси.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, предметна спеціалізація, освітньо-професійна програма	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3	Галузь знань: <u>01 Освіта/ Педагогіка</u>	Нормативна	
	Спеціальність: <u>014 Середня освіта (Фізична культура)</u>		
Модулів – 1	Освітньо-професійна програма: <u>Середня освіта (Фізична культура)</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		8-й	8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійна робота - 3	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Лекції	
		18 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	4 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
54 год.	82 год.		
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 40 % : 60 %

для заочної форми навчання – 9 % : 91%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: вивчити основи проектування, будівництва і експлуатації спортивних споруд, виховання у майбутніх учителів потреби до створення нестандартного обладнання й інвентар, широкого застосування ТЗН в процесі фізичного виховання учнів.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- вивчення основ проектування, будівництва і експлуатації спортивних споруд;
- оволодіння методами планування і будівництва найпростіших спортивних споруд;
- вивчення основ проектування, організації роботи по створенню і використанню нестандартного інвентаря у фізичному вихованні учнів;
- знання оснащення, кріплення і розміщення стандартного і нестандартного обладнання, наочних посібників, інвентаря на місцях, відведених для занять фізичною культурою і спортом;
- знання принципу дії, призначення і уміння використовувати технічні засоби навчання.

Курс «Спортивні споруди і обладнання» спрямований на формування у здобувачів вищої освіти таких професійних компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК) здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорії та методів освітніх наук, педагогіки, фізичного виховання і спорту, фізіології, біомеханіки, морфології і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов.

Загальні компетентності (ЗК):

Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності;

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

Здатність проведення досліджень на відповідному рівні;

Фахові компетентності спеціальності (ФК)

Здатність застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання у фізичному вихованні.

Здатність до організаційної роботи у сфері фізкультурно-оздоровчої роботи у навчальних закладах, позашкільних закладах учнівської молоді (зі спортивного туризму й орієнтування), літніх дитячих оздоровчих таборів.

Програмні результати:

Знає вимоги до оформлення документації та основні закономірності побудови документів для здійснення навчального процесу в галузі фізичного виховання та спорту.

Володіє прийомами формування через засоби масової інформації, інформаційні та рекламні агентства громадської думки про фізичну культуру як частини загальної культури і факторі забезпечення здоров'я

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1

Загальні питання використання спортивних споруд

ТЕМА 1. Вступ до курсу «Спортивні споруди і обладнання»

Короткі історичні відомості про будівництво спортивних споруд. Мета та завдання курсу. Короткі історичні дані про спортивні споруди давнього світу. Споруди сучасного Олімпійського руху. Матеріальні засоби забезпечення системи фізичного виховання. Зв'язок курсу «Спортивні споруди і обладнання» з іншими дисциплінами: теорія і методика фізичного виховання, рухливих і спортивних ігор, плавання, легка атлетика, гімнастика, лижний спорт та ін.

ТЕМА 2. Основи проектування і будівництва спортивних споруд

Вибір і порядок оформлення земельної ділянки під будівництво спортивних споруд. Організаційні, планові, нормативні вимоги до будівництва спортивних споруд. Типи проектів. Поняття про типові, індивідуальне та експериментальне проектування. Класифікація і документація спортивних споруд. Державні норми типового проектування комплексних спортивних майданчиків для загальноосвітніх шкіл. Основні вимоги до навчального обладнання, інвентарю спортивних споруд. Розміри і розмітка відкритих спортивних споруд.

ТЕМА 3. Комплексні спортивні майданчики

Типи комплексних спортивних майданчиків. Гімнастичне містечко та місце для занять важкою атлетикою. Волейбольний та баскетбольний майданчик. Вимоги до розташування місць для занять різними видами спорту на комплексних спортивних майданчиках. Обладнання, розмітка та вимоги до покриття.

ТЕМА 4. Основні види спортивних споруд, особливості їх оснащення

Криті спортивні споруди. Відкриті спортивні майданчики. Басейни. Комплексні спортивні майданчики і їх покриття. Споруди для зимових видів спорту. Основні розміри, розмітка, схеми розміщення обладнання відкритих спортивних майданчиків для ігор в баскетбол, гандбол, волейбол, теніс, бадмінтон, футбол. Розміри і конфігурація майданчиків для проведення занять з лижної підготовки. Підбір лижного інвентарю і його зберігання. Біатлон. Лижні трампліни. Типи гімнастичних залів. Розміщення обладнання у гімнастичних залах. Гігієнічні вимоги до гімнастичних залів. Основні правила техніки безпеки при експлуатації спортивних споруд. Капітальний і поточний ремонт приміщень місць для проведення занять фізичної культури в школі

Змістовний модуль 2

Специфіка експлуатації спортивних споруд різних видів

ТЕМА 5. Криті спортивні споруди

Спортивні зали. Розміти та типи спортивних залів. Санітарно-гігієнічні вимоги. Палаци спорту та їх призначення. Легкоатлетичні манежі. Розміри бігової доріжки та її покриття. Розташування секторів для стрибків (довжина, потрійний, висота, жердина) та штовхання ядра. Футбольні стадіони. Розміри та покриття футбольного поля. Розмітка. Комплексні спортивні зали. Різновиди спортивних залів. Спеціалізовані та універсальні спортзали

ТЕМА 6. Басейни, як специфічні споруди

Типи басейнів. Басейни на природних водоймах і їх обладнання. Технічні норми, гігієнічні вимоги і правила техніки безпеки при проведенні занять з плавання. Відкриті і криті штучні басейни.

ТЕМА 7. Гігієна спортивних споруд

Санітарно-гігієнічні вимоги до спортивних споруд. Вимоги до освітлення, температурних показників, вологості повітря, вентиляції. Стан спортивного

обладнання та інвентарю, його експлуатація. Умови зберігання лижного інвентарю. Вимоги до санітарного стану роздягалень та душових кімнат.

ТЕМА 8. Мережа спортивних споруд у населених пунктах.

Спортивні споруди по місцю проживання. Спортивні споруди в міських та сільській місцевості. Особливості споруд на селі. Спортивні споруди у збройних силах. Спортивні споруди в таборах відпочинку.

ТЕМА 9. Облаштування і обладнання місць для проведення занять з гімнастики

Порядок розташування гімнастичних приладів залежно від вікової категорії школярів. Кріплення гімнастичних снарядів. Технічні вимоги до кріплення підвісних гімнастичних приладів (кільця, канати, жердини). Вимоги до облаштування акробатичної доріжки. Вимоги до нестандартного гімнастичного обладнання. Відповідність розмірів гімнастичних снарядів основним вимогам.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	лаб	с.р.		л	п	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль 1										
Змістовий модуль 1. Загальні питання використання спортивних споруд										
Тема 1. Вступ до курсу «Спортивні споруди і обладнання»	10	2	2		6	8				8
Тема 2. Основи проектування і будівництва спортивних споруд	12	2	2		8	10	1	1		10
Тема 3. Комплексні спортивні майданчики	10	2	2		6	10				10
Тема 4. Основні види спортивних споруд, особливості їх оснащення	8	2	2		4	8	1	1		8
Разом за змістовим модулем 1	40	8	8		24	36	2	2		36
Змістовий модуль 2. Специфіка експлуатації спортивних споруд різних видів										
Тема 5. Криті спортивні споруди	12	2	2		8	14				12
Тема 6. Басейни, як специфічні споруди	8	2	2		4	10	1	1		8
Тема 7. Гігієна спортивних споруд	12	2	2		8	14				12
Тема 8. Мережа спортивних споруд у населених пунктах	8	2	2		4					
Тема 9. Облаштування і обладнання місць для проведення занять з гімнастики	10	2	2		6	16	1	1		14
Разом за змістовим модулем 2	50	10	10		30	54	2	2		46
Усього годин	90	18	18		54	90	4	4		82

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Мета та завдання курсу, короткі історичні відомості про будівництво спортивних споруд.	2	1
2.	Структура і організація будівництва фізкультурно-спортивних споруд	2	
3.	Будівництво комплексних споруд	2	
4.	Облаштування місць для проведення занять з спортивних ігор та лижного спорту	2	1
5.	Облаштування місць для проведення занять з легкої атлетики	2	
6.	Облаштування місць для проведення занять з гімнастики	4	1
7.	Нестандартне обладнання і спортивний інвентар	4	1
Разом:		18	4

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Спортивні споруди сучасності	6	8
2.	Ознайомлення із загальноєвропейськими рекомендаціями та вимогами з будівництва спортивних споруд	6	8
3.	Схема спортивних залів академії і розташування обладнання	6	10
4.	Підготовка до використання спортивного об'єкту (паспорт, інвентар тощо).	6	8
5.	Кошторис на будівництво відкритого спортивного майданчику.	6	10
6.	Спортивні споруди Кременеччини	6	8
7.	Гігієнічні аспекти спортивних споруд	6	10
8.	Спортивні споруди для Олімпійських ігор	6	10
9.	Визначення гігієнічного стану спортзалів академії та шкіл м. Кременця	6	10
Разом:		54	82

7. Індивідуальні завдання (ІНДЗ)

1. Розробка схем розміщення спортивного обладнання в гімнастичному залі.
2. Кріплення спортивного обладнання в гімнастичному залі і випробування його на міцність.
3. Монтаж і демонтаж спортивного обладнання і гімнастичному залі.
4. Техніка безпеки при проведенні занять в гімнастичному залі.
5. Основні вимоги до навчального обладнання, інвентаря.
6. Розміри і мітки спортивних площадок в залі.
7. Гігієнічні вимоги до спортивних залів.
8. Розміщення нестандартного обладнання в залі.
9. Капітальний і поточний ремонт в спортивних залах.
10. Споруди сучасного Олімпійського руху.
11. Матеріальні засоби забезпечення системи фізичного виховання.
12. Вибір і порядок оформлення земельної ділянки під будівництво спортивних споруд.
13. Організаційні, планові, нормативні вимоги до будівництва спортивних споруд. Типи проектів.
14. Поняття про типові, індивідуальне та експериментальне проектування. Класифікація і документація спортивних споруд.
15. Державні норми типового проектування комплексних спортивних майданчиків для загальноосвітніх шкіл.
16. Основні вимоги до навчального обладнання, інвентарю спортивних споруд. Розміри і розмітка відкритих спортивних споруд.
17. Типи комплексних спортивних майданчиків.
18. Гімнастичне містечко та місце для занять важкою атлетикою.
19. Волейбольний та баскетбольний майданчик.
20. Вимоги до розташування місць для занять різними видами спорту на комплексних спортивних майданчиках. Обладнання, розмітка та вимоги до покриття.

- 21.Криті спортивні споруди. Відкриті спортивні майданчики.
- 22.Басейни. Комплексні спортивні майданчики і їх покриття.
- 23.Споруди для зимових видів спорту.
- 24.Основні розміри, розмітка, схеми розміщення обладнання відкритих спортивних майданчиків для ігор в баскетбол, гандбол, волейбол, теніс, бадмінтон, футбол.
- 25.Розміри і конфігурація майданчиків для проведення занять з лижної підготовки. Підбір лижного інвентарю і його зберігання.
- 26.Біатлон. Лижні трампліни.
- 27.Типи гімнастичних залів. Розміщення обладнання у гімнастичних залах.
- 28.Гігієнічні вимоги до гімнастичних залів.
- 29.Основні правила техніки безпеки при експлуатації спортивних споруд.
- 30.Капітальний і поточний ремонт приміщень місць для проведення занять фізичної культури в школі
- 31.Спортивні зали. Розміти та типи спортивних залів. Санітарно-гігієнічні вимоги.
- 32.Палаці спорту та їх призначення.
- 33.Легкоатлетичні манежі. Розміри бігової доріжки та її покриття. Розташування секторів для стрибків (довжина, потрійний, висота, жердина) та штовхання ядра.
- 34.Футбольні стадіони. Розміри та покриття футбольного поля. Розмітка. Комплексні спортивні зали.
- 35.Різновиди спортивних залів. Спеціалізовані та універсальні спортзали.

8. Методи навчання

Словесні: розповідь-пояснення, бесіда, лекція.

Наочні: ілюстрація, демонстрація, показ.

Практичні методи: для активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти використовуються також індивідуальні консультації.

9. Методи контролю

Усне та письмове опитування, контрольні роботи, поточне тестування, оцінка за індивідуальне навчально-дослідне завдання, підсумковий тест, екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне тестування та самостійна робота											
Модуль 1											
Змістовний модуль 1.				Змістовний модуль 2.					Сам. та індив. робота		Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	ІНДЗ	П/Т	100
8	8	8	8	8	8	8	8	8	20	8	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

Комплекс навчально-методичного забезпечення викладання дисципліни (навчальний контент дисципліни: тези лекцій, розробки семінарських занять, питання тестового контролю, завдання для індивідуальної навчально-дослідної роботи). Періодичні фахові видання. Тематичні Інтернет ресурси.

12. Рекомендована література

1. Бурлаков И.Р., Неминуший Г.П. Спортивные сооружения и комплексы. Учебное пособие. Ростов н/д: Ростов. гос. пед. ун-т, 1997.- с.230 с ил. 246.
2. Бурлаков И.Р., Неминуший Г.П. Специализированные сооружения для легкой атлетики: Учебное пособие. – М.: «СпортАкадкмПресс», 2001. – 116 с. (Спортивные сооружения и оборудование).
3. Державні будівельні норми України. Спортивні та фізкультурно – оздоровчі споруди МБН В.2.2.-13-2003 // Державний комітет України з будівництва та архітектури. К., 2004.
4. Легка атлетика: Правила змагань. – К: Поліграфічний центр «Технопрінт», 2001. – 99 с.
5. Бурлаков И.Р., Неминуший Г.П. Специализированные сооружения для водных видов спорта: Учебное пособие. – М.: «СпортАкадкмПресс», 2002. – 286 с. (Спортивные сооружения и оборудование).
6. Решетило С. Спортивно-фізкультурні споруди та обладнання: Навчальний посібник для студентів ВНЗ III-IV рівнів акредитації в галузі фізичного виховання і спорту / С. Решетило. – Львів: ЛДУФК, 2010.
7. Полікарпов В.П. Спортивні та фізкультурні споруди / В. Полікарпов. – К.: Просвіта, 1983.
8. Фролов А.А. Гігієна спортивних приміщень / А. Фролов – Фрунзе, 1992.
9. Практикум по гігієні. / За ред. А.П. Лаптева, М.І. Малишева. – М., 1981.
10. Фізкультурно-спортивні споруди / под. ред. А. Аристовой. – М.: Пресс, 1999.

Додаткова

1. Збірник нормативно-правових актів з питань ліцензування фізкультурно-оздоровчої діяльності в Україні. – К., 2001. – 345 с.
2. Спортивні споруди та обладнання: навч. посібник / уклад.: Безверхня Г.В., Комар В.П., Вакарчук М.М. – Умань: ВПЦ «Візаві», 2014. – 172 с.

13. Інформаційні ресурси

Інтернет, електронні книги та підручники, бібліотеки

Сервер Верховної Ради України // www.rada.gov.ua.

Офіційний сайт Міністерства культури і туризму України // www.mincult.kmu.gov.ua.

Нормативні акти України // www.nau.kiev.ua.